

Georg K uhlewind Alapítvány

Kilencvenegyedik hírlevél

91. hírlevél

91. hírlevelünkben *Simone Rihou t-Coroze* (1892-1982)  r s t olvashatják, melyet Georg K uhlewind *Tudatszintek* című könyvének francia kiadása el   rt. *Conscience de l'esprit* címmel jelent meg a párizsi Triades Kiadónál 1981-ben, egy évvel az után, hogy 1980-ban ugyanez a kiadó kiadta *Madame Coroze* fordításában K uhlewind *A Logosz felismerése – János evangélista tanításai (Pr sence du Logos selon les données de Jean l' vang liste)* c. munkáját. Simone Rihou t-Coroze 1931 és 1975 között a Francia Antropoz fiai Társaság elnöke volt. Könyvet  rt Rudolf Steinerr l (*Que  tait Rudolf Steiner?*), fordított is tőle, de könyvet  rt az euritm ar l is.

Fenyő Ervin

*

Simone Rihou t-Coroze

Előszó

Georg K uhlewind

Tudatszintek

című könyve francia kiadása el 

(1981)

Fordította: Barta Tamás

A fordítást az eredetivel egybe vetette: Hevesi Mihály

Georg K uhlewind műve új szempontokat és kiegészítéseket ad ahhoz a módszerhez, melyre egy szellemtudomány épül. A szerző, aki foglalkozására nézve fizikus¹, modern tudományos szellemben alkalmazza ezt a módszert, mely ily módon ösztönzően hat a mai tanítványra. A szellemtudomány, melyet Rudolf Steiner századunk első negyedében alapított és kísérletezett ki, nem sil nyulhat pusztán az antropoz f ira épülő hitrendszerr . Ha a Rudolf Steiner által elért eredményeket egy ugyanolyan szintű gondolkodás nem képes reprodukálni, akkor ezek az eredmények egy dogmarendszer alapjaivá válnak.  j dogmákkal helyettesítjük a korábbiakat, mert a dogma ott  ti fel a fejét, ahol a gondolkodás megmerevedik. Ezért az antropozófiai gondolkodás nyomán világra hozott megismerés jövője azoktól függ, akik képesek hatékonnyá tenni a módszert, képesek feloldani a gondolkodást a fenyegető merevségből. Talán eljön az

¹ Helyesen: vegyész, aki a BME fizika-kémiai tanszékén dolgozott.

idő, amikor egy bizonyos számú ember számára lehetséges lesz gyakorolni a módszert, amely biztosítja a gondolkodás ilyen értelmű feltámadását.

Mi veszélyezteti, hogy az antropozófia valódi szellemtudománnyá váljék? Az egyik legalattomosabb általános veszély az, hogy a gondolkodás megadja magát és passzívvá válik. A modern étellel érintkezve a gondolkodási képesség ijesztő gyorsasággal töredezik szét, gépiesedik el. Küzdenek-e ez ellen az antropozófia tanítványai? Minden bizonnyal, de a gondolkodást megmérgezi az automatizmus, és berögzült szokások felé sodorja. Az antropozófiai tanulmányok kezdetén az ember elraktározza magában a szellemi ismereteket, ám nem gondoskodik arról, ami pedig szükséges, hogy ezt követően a lélek működésének minden területén mélyre ható változásokat vigyen végbe. A gondolkodásmódnak hajlékonnyá és élettélivé kell válnia, de az ember megelégszik azzal, hogy válaszokat kap az élet rejtélyeire. Fennáll tehát a veszélye annak, hogy valaki gondolkodásnak tekinti azt, ami csupán intellektuális kíváncsiságának a kielégülése. Kincset halmozunk fel, „tudástárunkat” bővítjük, de nem vesszük a fáradságot, hogy kialakítsuk azt a fajta gondolkodást, mely a feltárt szellemi tényekhez igazodik. Úgy véljük, hogy a kapott válaszokat kellőképpen alátámasztják az antropozófia gyakorlati alkalmazásai. Szellemi restségbe zuhanunk, mely megelégszik a materiális látszattal.

Kezdetben persze az ember támaszkodhat arra az intuícióra, hogy az antropozófia közlései hitelesek, igazak. Ez az intuíció azonban még nem képes arra, hogy a kapott közléseket tudományosan elért ismeretté alakítsa. Mikor is beszélhetünk hát szellemtudományról? Az a hozzáállás, mely megelégszik a pusztá *hittel*, ellentmond Rudolf Steiner kijelentésének, mely szerint „az antropozófia egy megismerési út”, és tárgya ugyanolyan szigorúan tudományos, mint bármely más, kísérletezésen alapuló tudományé. Steiner hozzáfűzte, hogy ehhez létezik egy módszer, melyet már a kezdetekben leírt, gyakorolt és többek között azt állította róla, hogy mindenki számára hozzáférhető.

Be kell azonban ismernünk, hogy e módszer révén mindmáig senkinek sem sikerült eljutni azokhoz az eredményekhez, melyekhez Rudolf Steiner egyedüli példaként eljutott. A legtöbben ezt meg se próbálták. Azok közül, akik megpróbálták, sokan egy többé-kevésbé ellenőrizhetetlen reflexió-rendszerbe zárták magukat. Úgy tűnik, a 20. század elején még korai volt az emberi pszichétől ekkora erőfeszítést elvárni.

Tehát a következő kérdést kell feltennünk: megértettük-e a módszert, és azzal a pontossággal és kitartással gyakoroljuk-e, melynek sikerhez kellene vezetnie? Valóban megpróbáljuk elérni azokat az eredményeket, amikre a szellemtudomány alapozható?

E kérdések felvetése elvezet oda, hogy kiegészítő tanulmányokat olvassunk, mely ebben a kötetben is bemutatásra kerül². A szerző a Rudolf Steiner által megadott gyakorlatokkal modern, tudományos szellemben foglalkozik, és nem hozható fel ellene, hogy kritikátlanul ragaszkodik az antropozófia által feltárt eredményekhez. A meditáció a kísérletezés terepévé válik. Az így aktívvá vált gondolkodás tudatában van saját tevékenységének, megszűnik mozivászon lenni, amelyen képzeletünk futkároznak. Az aktív gondolkodás elűz minden tükörképet az érzékek világából, és így megtisztulva közvetlenül kommunikál az ideával, melyet tapasztal. Ez a tudatosodás a kiindulópontja a szellemhez vezető tudományos eljárásnak.

Ebből kiindulva a közvetlen érzékfeletti észlelés elviekben lehetségessé válik. A szubjektív képzelődés veszélyeit elhárítottuk.

² Madame Coroze Kühlewind: *Tudatszintek* című könyvére utal, amelynek első francia nyelvű kiadásához ezeket a sorokat írja.

Ezzel a jövőképpel szemben sok ellenvetés hozható fel. Vizsgáljuk meg ezek közül a két fő ellenérvet.

Az első így fogalmazható meg: ha ez a túlaktivizált gondolkodás nem valósítja meg a teljes átlátszóságot, mely minden egocentrikusságtól és érzéki csillogástól mentes, akkor fennáll a veszélye annak, hogy ez felerősíti a személyes gondolatokat egészen addig a pontig, hogy kérlelhetetlen abszolutizmus lesz rájuk jellemző. Az autoriter, doktriner individuumok kompromisszumot nem tűrő szigorba zárkoznak. Az egyéni sajátosságok egymásnak feszülnek a „mindenki háborúja mindenki ellen” előjátékként. Az egyéni haladás ebben az esetben végül azt eredményezheti, hogy kaotizálja azt a kollektív tudatalattit, mely lehetővé teszi a kommunikációt az egyének között. E feltételek mellett bölcs dolog-e törekedni az ilyesfajta „haladásra”?

Még ha néhány kivételes eset alapján ez kívánatos is lenne, általánossá válása destabilizálhatja a kollektív lelket, mely épp nagy változáson megy keresztül. Ha egyes tudatállapotok még általánosan nem elérhetőek, ezek megelőlegezése kétséges. Amíg a tiszta gondolkodás nem olyan társadalmi közegben bontakozik ki, mely megfelelő számára, gyakorlása valóban megkövetel bizonyos óvintézkedéseket. Modern életünk mechanikussá tevő hatását a következőkkel kell ellensúlyozni:

- biztos családi vagy közösségi háttér, mely támogatja a testi és lelki egyensúlyt;
- az érzéki és érzékfeletti részvétel a természeti jelenségekben;
- valamilyen művészet vagy kézművesség szeretete és gyakorlása: festészet, zene stb.

Ezek mozgásban tartják az áramlást, mely az individuum központját összeköti a kozmikus Énnel, meggátolva ezzel az egyén önmagába zárkózását. Ezek alapot adnak a morális gondolkodás számára. Az antropozófia által ajánlott tiszta és élő gondolkodás nem vezet ilyen veszélyekhez. Ez maga mögött hagyja a hétköznapi tükrözött gondolkodást, amely megelégszik az érzéki észleletek feldolgozásával és az így nyert képek elraktározásával anélkül, hogy kezdetét venné egy gondolkodó, alkotó tevékenység. A tükrözött gondolkodás átadja helyét a magasabb fogalmaknak, amelyeknek élete van és amelyek életet adnak. Ez a másik valóságból származó gondolkodás nem vezet egyoldalú és önkényes nézetekhez, ellenkezőleg, elűzi az árnyakat, melyek eltakarják a mindenki számára közös fényt. Ez a gondolkodás Nap-természetű, sugárzó.

A gondolkodás intenzívebbé tétele ellen felhozott másik félreértett érvet azok fogalmazzák meg, akik figyelmen kívül hagyják az ember valóságos gondolkodó erejét. Összekeverik az intellektussal, amely csupán a gondolkodás mellékterméke, és amelynek szüksége van az agyra, hogy működjék. Ha az intellektuális tevékenységet összekeverjük a gondolkodással, ugyanazt a hibát követjük el, mintha azt mondanánk, hogy a cipőinknek köszönhetően tudunk járni. A cipők nyilván járásra valók, de a járás nem tőlük ered. Ugyanígy gondolkodásra való az agy is, de a gondolkodás, a gondolkodó erő csak használja azt. Nem értjük ezt az autonóm erőt, ha azt az ellenvetést tesszük, hogy a gondolkodás intenzívebbé tétele növelheti függését az agytól, lelki életünk agyi pólusától. Ez utóbbi érvből az a következtetés is levonható, hogy a gondolkodás minősége az agy erejétől függ. Fontos e kérdésben tisztán látni, mert a horizonton egy automatizált gondolkodás veszélye rajzolódik ki. Olyan laboratóriumokban, mint amilyen például a Kaliforniai Stanford Egyetemé, a robotok már rendelkeznek „mesterséges intelligenciával”, mely képes olyan másodlagos funkciók elvégzésére, melyek eddig az emberi gondolkodás felségterületéhez tartoztak. Úgy tűnik, hogy e tekintetben Franciaországban tízéves késésben vagyunk az Egyesült Államokhoz képest, és lustán nem veszünk tudomást „egy olyan gondolati áramlatról, mely megfelel a bolygó új paradigmát követelő igényének,

mely paradigma egyedül képes a világról és az emberről korszakunknak megfelelő fogalmakat, értékeket és eszközöket létrehozni, mint amilyenek a transzformatív folyamatok, a tudat tágításának technikái, transzperszonális oktatás stb.” (Az Alternatív Szövetség közleménye). A nagy kiadók (például a Harper³) minden évben tucatnyi könyvet jelentetnek meg ebben a témában. Mi is ezek célja? „A legújabb tudományos eredmények és a különböző misztikus hagyományok fogalmai közti konvergencia”. Vagyis a lelki funkciókat kísérleti tárgyakra viszik át, melyeket a technológia képes reprodukálni, és hamarosan meg is halad majd.

Ám az emberi gondolkodás szellemi természetű, és megerősítéséből születik az új tisztánlátás. Ez abból a munkából születik, melyet az egyes individuális tudatok saját gondolkodási erőikén végeznek el. Arról van itt szó, hogy ne hagyjuk a lelket letérni arról az ösvényről, melyet az igazság felé követhet, tartsuk a kreativitás állapotában, ez hozzáférhetetlenné teszi a megrontó, természetalatti, torzító erők számára.

A gondolkodás *élővé* tétele egyben azt is jelenti, hogy megtartjuk az élet szintjén, az élet szolgálatában, nem pedig azoknak az erőknek a szolgálatában, melyeknek célja csak az élet megsemmisítése. Az új tudatállapot, mely ennek az eredménye: a modern ember tisztánlátása. Ez az egykor kapott kincsnek, az aranykor tisztánlátásának a helyébe lép: az ember saját erőfeszítésével, munkájával hódítja meg. Mert az embernek át kell vállalnia az isteni alkotó tevékenységet. Ebben a feladatban nincs magára hagyva. A feladat átfogó tervét közölték vele. Azt az Ember Fiától kapja, akinek átalakult impulzusa benne él tovább.

A gondolkodást tisztává tenni azt jelenti, hogy észleljük szoláris természetét, érezzük magunkban sugárzó jelenlétét. Ez a gondolkodás nem engedi kiszolgáltatni magát az automatizmusnak, sem az anyagi halálnak: ellenkezőleg, minden tevékenysége az anyag életre keltésére irányul.

Zárjuk le egy képpel ezeket a gondolatokat. Vizsgáljuk meg két, általában ellentétes szó találkozását: kincs, munka. La Fontaine meséje jut róla eszünkbe, mely Aesopus közvetítésével jutott el hozzánk az ókori misztériumokból. Minden iskolás ismeri; talán eszünkbe jut, ha felnőttként felmerül bennük az érdeklődés a mély ismeretek iránt, amiket a Szellem az ember számára tartogat – és az iránt, hogy hogyan lehet szert tenni ezekre az ismeretekre. Hallgassuk meg a mesét:

A FÖLDMŰVES ÉS GYERMEKEI

Jean de La Fontaine

Dolgozzatok mindig, verejtékezve, vágyn, a pénz maga édeskeveset ér.
Egy gazdag földműves, már a halálos ágyon, fiait hívja s titkon így beszél:
"Ne adjátok el - mond - soha e földet, mit apáitok is úgy örökölték:
mert kincs van rejtve lenn a mélyen, hol, nem tudom, de rajta csak serényen, majd megleli, ki dolgozni nem gyarló.
Már kora nyárban neki lássatok, kapáljatok és folyton ássatok,

³ A Harper egyike a legnagyobb amerikai könyvkiadóknak. 1817-ben alapították. Ma a Harper/Collins leányvállalata.

viruljon ki a tarló."

Az apa meghalt s minden koron át
forgatták a fiúk a boronát.

S az év végén a föld többet terem.

A kincsnek hűlt helye. De végtelen
bölc s atyjuk volt, mert bárha nincs
a mondott kincs, a *munka kincs*⁴.

A szellem megismerése az igazi kincs, amelyet birtokolni szeretnénk, de ezt a kincset nem kapjuk, hanem kivívjuk. Márpedig ez csapda: nem nyerhetjük el, hacsak meg nem kaptuk egy részét, és nem szeretjük. Tehát...? Tehát azt kell tennünk, mint a mesében: annyira szeretnünk kell a kincset, hogy a lélek mezején megtegyük azokat a kapavágásokat, amelyek felforgatják és bőségesen termővé teszik.

A figyelmes olvasó Georg Kühlewind könyvét forgatva azt érezheti, hogy a javasolt meditációk képesek megadni az erőt ehhez a megmunkáláshoz. Egyesek talán azt az ellenvetést tehetik, hogy e könyv szerzője olyan stílust alkalmaz, mely nem könnyíti meg az olvasást. Erre az ellenvetésre ő azt felelte: egy tudomány elsajátítása mindig erőfeszítést igényel. Ha pedig szellemtudománnyal foglalkozunk, még több okunk van rá, hogy a nehézségeken felülkerekedjünk.

S. R.-Coroze

⁴ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/kosztolanyi-dezso-19890/franciaorszag-1B68C/a-foldmuves-es-gyermekei-1B6AE/>